

Prekenverkstedet

<http://www.israelmisjonen.no/ressurser/materiell/prekenverksted>

Nyttårsdag / Jesu navnedag – 1. januar 2021

Preiketekst: - Matt 1,20b–21

Lesetekst I: Salme 103,13– 18

Lesetekst II: Apg 4,8–12

Nytt år – samme navn

Nyttårsdag var aldri noen god gudstjenestedag der jeg hadde det meste av min tjenestetid som prest. Derfor har jeg nesten aldri talt over denne teksten på denne dagen. Det er beklagelig at nyttårsdag på denne måten kan komme i skyggen av nyttårsaftens nyttårsfeiring. Som vår feiring og betoning av Jesu navnedag, bærer den med seg sterke signaler om hva som er det guddommelige målet med at Guds Sønn ble født som menneske blant oss.

Jesu navnedag i coronatid

Det er likevel ikke til å komme fra at det almene fokus på årsskiftet har et annet tyngdepunkt enn Jesu navn. Det er tiden for å se bakover, på året som har gått og på livet som er levd. Det er bilder av glade minner, og det er skuffelser og smerter over liv som ble annerledes. Og det er tiden for å prøve å løfte blikket og se framover – med håp, med nytt mot og nye mål. Dette er perspektiver som på ingen måte er likegyldige sett med troens øyne. Troen hører livet til, og livet hører troen til!

Ved dette årsskiftet er alt dette i tillegg preget av våre erfaringer, våre tanker, våre tap og vår frykt etter nesten et år under coronapandemiens rammer. Og på vei inn i et nytt år vil vi stille oss store spørsmål om hva dette året vil bringe, og vi vil være på leit etter nye forhåpninger. Idet disse ordene skrives, er endelig coronavaksinen i ferd med å bli praktisk virkelighet. Men uansett hvor mye den vil bety, har svært mye blitt annerledes gjennom året som har gått, og vi vet ikke hvor mye som aldri vil vende tilbake til slik alt var 'før'.

Midt inn i dette markerer og feirer vi det navnet som er det samme, og betyr det samme, uansett hvor mye som er blitt annerledes og vil bli værende annerledes, - Jesu navn.

Varig endring – og varig håp

For Maria og Josef ble livet totalt snudd på hodet. Det var i en fase der de uansett ville fått store og varige endringer. Men det som skjedde, var ikke planlagt. Forandringene ble så store at Josef planla å trekke seg helt ut og tenkte at det også ville gjøre situasjonen enklere for Maria. Men slik tenkte ikke Gud. For å bringe varig håp til en verden med et varig problem, var det nødvendig å la noen tåle belastningene med store, uforutsette endringer. På veien videre ble dette også et stadig gjentakende mønster, som vi fortsatt erfarer realitetene av.

For Josef måtte det en ekstraordinær inngripen til for at han skulle akseptere det som var i ferd med å skje. Hvordan dette måtte være for Josef, har der vært tenkt og skrevet en god del om. Han er et sterkt eksempel på hva det betyr i Guds rikes sammenheng å våge å la det vanskelige skje, i tillit til at Gud har en plan og har kontroll. Men det er likevel verken Josefs eller Marias tillit som er hovedfokus denne dagen, men budskapet de mottok om barnet Maria ble valgt til å bære fram.

Jesus – oppfyllelse av løftene

Matteus er gjennom alle de tjueåtte kapitlene opptatt av å få fram hvordan Jesus på punkt etter punkt svarer til det bildet som de gamle skriftene hadde tegnet av den som Gud gjennom profetene hadde lovet å sende med frelse for folket. Derfor er det selvsagt ikke tilfeldig når han alt i første vers starter med å knytte ham til både Abraham og David. Og like lite tilfeldig når han i gjengivelsen av engelens drømmebudskap til Josef fokuserer på at han skal hete Jesus, *‘for han skal frelse sitt folk fra deres synder’*.

Mange ting gjorde det naturlig at folkets forventning den gang, var en nasjonal frigjører. Men når profetordene får komme til orde, er det ikke til å komme forbi at de sier noe om et problem som er enda mer sentralt, et problem som tempelet var et uttrykk for, men aldri kunne løse helt til fulle – oppgjøret for folkets synd.

I Sal 130,8 leser vi: ‘Han skal løse Israel ut fra alle deres synder.’ Og i Jer 31,34 om den nye pakten: ‘... jeg vil tilgi skylden deres og ikke lenger huske synden.’ Og selvsagt Jes 53,6: ‘... skylden som vi alle hadde, lot Herren ramme ham.’

For et liv i samfunn med Gud, vår skaper, er dette helt fundamentalt.

En frelser også for vår tid?

Det er ikke tvil om at når vi en nyttårsdag ser framover mot året som enda er totalt ukjent for oss, eller vi ser bakover på året som er forbi, så melder det seg mange og sterke utfordringer fra oppgaver som venter på løsning. Det gjelder så langt fra bare corona og smittefare. Men dersom vi ikke kan være trygge på å møte alle utfordringene med Gud som vår styrke, er vi i en fattig posisjon.

For det jødiske folket var tempelet i lang tid stedet de var henvist til for gjennom de mange ofringene å pleie gudsfellesskapet. Men ofringene i tempelet hadde en ufullkommen funksjon. Ved han som ble unnfanget ved Den hellige Ånd, har Gud gitt et helt nytt og stødig grunnlag, og Johannes – disippelen Jesus ‘hadde kjær’ – kunne skrive i et av sine brev: 1 Joh 1,9;2,2: ‘Dersom vi bekjenner våre synder, er han trofast og rettferdig, så han tilgir oss syndene og renser oss for all urett. ... Han er en soning for våre synder, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens.’ Og Matteus lar engelens budskap til Josef munne ut (v.23) i en påminnelse om tegnet som profeten Jesaia presenterte for kong Akas da Jerusalem var truet av en mektig fiende: ‘Se, jomfruen skal bli med barn og føde en sønn, og de skal gi ham navnet Immanuel – det betyr: Gud med oss.’

Midt i alle utfordringer er det åpenbart at det fra Guds perspektiv er av grunnleggende betydning at vi lever i dette forsonede forholdet, grunnlagt på Jesu oppgjør for våre synder. Josef ble av engelen bedt om å gi barnet navnet Jesus – på hebraisk Jeshua – som betyr nettopp ‘Herren frelser’. Og dette navnet skulle han ha fordi han skulle frelse sitt folk fra deres synder.

For alle folk

Isolert sett, kunne det se ut som engelens budskap bare hadde fokus på folket Jesus av fødsel skulle tilhøre. Men da overser vi, blant annet, selve innledningen til Matteusevangeliet, der han starter med den store sammenhengen, - med Abraham – og den grunnleggende meningen med å kalle ham og gjøre ham og hans slekt til Guds folk. Når Matteus starter med

å vise tilbake til Abraham, viser han samtidig til løftet Gud ga ham, som ikke stanset med at Gud ville gi ham et nytt land og gjøre ham til et stort folk, men munner ut i et løfte som har alle folk på denne jorda som mål: 'I deg skal alle slekter på jorden velsignes.' 1 Mos 12,3
Derfor kan det vel knapt tenkes noe bedre perspektiv å starte et nytt år under, enn å få starte det med Jesu navnedag.

Knut Fr. Sørheim

Kretsstyremedlem Bergen - tidsgiver

knutfsorheim@gmail.com